

DUNAMOCSEI HÍRNÖK

2018. január

„Amit nem írnak le, az mindig elvész!” Gál Sándor

A DUNAMOCSEI HÍRNÖK
A FACEBOOKON IS OLVASHATÓ!

BEZÁR A FÖLDÁSÁS

A DUNAMOCSEI SIKERES
BEMUTATKOZÁSA

BESZÉLGETÉS A GAZDAKÖZÖSSÉGRŐL
SZABÓ FERENCCEL

KISS SÁNDOR A SZÖVETKEZETI
ELNÖKI KORSZAKÁRÓL

NÉPESSÉGI STATISZTIKA, 2017

A REFORMÁCIÓ 500-IK
ÉVFORDULÓJÁT ÜNNEPELTÜK

A TANÁCSSTEREMBŐL JELENTJÜK

A legutóbbi megjelenésünk óta a község képviselő testülete a következő fontos pontokról tárgyalt:

1. Községi vállalkozás alapítása

A polgármester beszámolt a képviselőknek, hogyan halad az új hulladékgyűjtő udvar építése. A kivitelezés és az adminisztráció során adódtak kisebb gondok, ami ekkora projekt esetében elkerülhetetlen.

A legkomolyabb komplikációk az építkezés adminisztrációja során adódtak:

A gépek beszerzésére kiírt pályázat rendben lezárult, a folyamat ellenőrzése is rendben lement. A község és a győztes szállító alá is írta a szerződést és a megrendelést, ám a győztes Csehországi anyavállalata csődöt jelentett, így képtelenné vált a megrendelés teljesítésére. Egyéb lehetőség híján a teljes közbeszerzési eljárást meg kellett ismételni. Az új kiírás megtörtént, az ajánlatok beérkeztek, rövidesen a borítékok nyitására kerül sor, majd a legjobb ajánlatot adó cég a szerződés alapján leszállítja a gépeket.

A bruttó 830.000,- € költségvetésből durván 505.000,- € az építkezés, 300.000,- € a gépek beszerzésének költsége, a többi adminisztráció és menedzsment költség. Az építkezés gyakorlatilag befejeződött, az építési költségek nagy része 420.000,- € már kifizetésre került. (A hulladék és hulladékudvar kérdésével külön cikkben is foglalkozunk).

2. Közlekedési jelzések, figyelmeztető táblák kihelyezése, új aszfaltburkolat

Lakossági bejelentések alapján az önkormányzat tárgyalt a nehéz mezőgazdasági gépek közlekedésének problémáiról. Évről évre ismétlődnek a panaszok a gépekkel kapcsolatban, főleg az őszi betakarítás idején amikor a kombájnok és a terményt szállító traktorok dolgoznak. Van, ahol a gépek sebessége és az okozott rezgések okoznak gondot, van ahol az esős időben felhordott rengeteg sár nehezíti a közlekedést (annak ellenére, hogy a gépek vezetőit erre külön figyelmeztették). A vita során elhangzott, hogy a törvény szerint a földek tulajdonosainak/bérlőinek is biztosítani kell, hogy kijussanak a földekre amikor szükséges. A testület úgy döntött, hogy megbízza a polgármestert hogy próbáljon találkozót szervezni a legnagyobb földműves vállalkozók meghívásával, ahol egy térkép mellett közösen lehetne kijelölni a legmegfelelőbb útvonalakat, a többi, határba vezető úton pedig ki lehet helyezni a mezőgazdasági gépek mozgását korlátozó táblákat.

Szintén lakossági javaslat alapján döntött a képviselő testület 4 db „Vigyázat mély víz” figyelmeztető tábla kihelyezéséről a falu alatt, a Csárda és a kanális között kb. egyenletes távolságokban, a megfelelő helyeken.

A polgármester jó hírről számolt be a képviselőknek. Novemberben a Nyitra Megyei Önkormányzat

megrendelte a II/588 jelzésű megyei főút burkolatának újraaszfaltozását, az I/63 jelzésű kereszteződéstől a Mocs és Búcs közti kanálshídig. A kivitelező cég kapcsolatba lépett az önkormányzattal, segítséget kértek: a gépeknek kerítéssel védett parkolóhelyet, az építkezési anyagnak beton vagy aszfalt felületű, teherautóval megközelíthető lerakóhelyet keresve. Ezt sikerült is megoldani, a gépek a iskolakonyha előtt az udvarban parkoltak, a építőanyagot az AT Dunaj engedélyével a szövetkezeti iroda előtti beton területen helyezték el. A céggel sikerült kölcsönösen előnyös megállapodást kötni: ellentételezésként régóta aktuális javításra került sor: jó minőségű, új aszfaltburkolatot kapott a kultúrház főbejárata és a tűzoltó szertár garázsbejárója.

3. Új sor a költségvetésben: helyi aktivitások, kezdeményezések támogatása

A képviselő testület decemberben jóváhagyta a 2018-as év költségvetését. Az előző évi költségvetéshez képest nem történtek nagyobb változások sem a bevételek, sem a kiadások szerkezetében.

Az egyetlen jelentős változás, hogy egy új tétel került a kiadási oldalra:

A polgármester elmondta, hogy a javaslat célja a polgárok közösségi tevékenységének, aktivitásának további ösztönzése. Az elmúlt években az önkormányzat évről évre kiemelt figyelmet fordított a közösség aktivitásának erősítésére, szükség szerint eszközökkel, munkásokkal, terem bérletmentes biztosításával vagy pénzzel támogatva minden kezdeményezést. A javaslat célja, az eddigi közösségépítő munka további ösztönzése, helyi ötletek, kezdeményezések bátorítása.

Ez pályázat formájában történne. A kiíró és elbíráló a képviselő testület, amely az elbíráláshoz szükség szerint külső segítséget is meghívhat. A testület a következő ülésen meghatározza a témaköröket (pl. rendezvény, kultúra, egyéb), és a pontozás alapelveit, illetve kihirdeti a pályázat beadásának, elbírálásának és megvalósításának határidejét, illetve egyéb fő feltételeket.

A javaslat szerint a fő szabályok:

- a pályázat benyújtója dunamocsi lakos (állandó vagy átmeneti lakhelye Dunamocs)

- az önkormányzat vagy annak intézménye felé nincs rendezetlen tartozása
- a pályázat megvalósításának (műalkotás esetén elhelyezésének) helyszíne Dunamocs
- az igényelt támogatás max. 500,- €
- a pályázat finanszírozása legalább 10% -ban más forrásból biztosított (saját, vagy szponzor, de lehet munka vagy anyag is)
- kiemelték a gyermekek bevonásával készülő, vagy nekik szóló programok

A polgármester azt javasolta, hogy az ülésen csak a célra szánt összegről szavazzanak, a pályázati felhívás

részleteit a következő ülésen pontosítják. Azt javasolta, erre a célra hagyjanak jóvá 2.500,- € összeget, amiből 5 pályázatot lehet támogatni 500,- € értékben, esetleg 3 x 500,- € és egy kiemelt ötletnek 1000,- € nagydíjat odaítélni.

A testület a javaslatot egyhangúlag támogatta.

A költségvetés a törvény értelmében a községi főellenőr is véleményezte, aki azt törvényi, gazdasági és pénzügyi szempontból is megfelelőnek ítélte, a képviselőknek jóváhagyásra javasolta. A képviselők a költségvetést egyhangúlag jóváhagyták.

Banai Tóth Pál

Újévi köszöntő

Tisztelt polgárok!

Dunamocs község önkormányzata nevében köszöntöm Önöket az újév kezdetén.

Bízom benne, hogy mindenkinek valóban békésen és boldogan, lelkiekben is gazdagon teltek az ünnepek, sikerült a meghitt pillanatokból erőt meríteni és mindenki bizakodva lép az új esztendőbe.

2018-ban már nemcsak a naptárban, de a mindennapokban is tapasztalhatjuk, hogy a 21. században élünk. A mindennapi használati tárgyainkat 50 éve elképzelni sem lehetett, az akkori sci-fi is elmarad a mai valóság mögött. Ha valaki átszlik 50 évet, egy mai beszélgetés nagy részét nem értené, mert a szövegben elhangzó cselekvés, tárgy vagy fogalom akkor még nem létezett. A fejlődés egyre gyorsul, és nem csak új megoldásokat, de új problémákat is okoz, amelyekre nem tudunk felkészülni és amelyekre még keressük a megoldást. A világ körülöttünk - és vele az életünk - olyan iramban és mértékben változik, hogy úgy érezzük lehetetlen alkalmazkodni hozzá.

Egyre több a kérdés és az ellentmondás. Az eszközök, gépek egyre okosabbak, mindig több fontos feladatot bízunk rájuk - közben egyre kevésbé értjük, hogyan is működnek. A Föld egyik felén tömegek éheznek, máshol a kidobott étel hatalmas mennyisége okoz gondot. Ötven éve a Szabad Európa hírmorzsái aranyat értek, ma a több száz tv- és rádióadón, neten érkező hírözönben képtelenség eldönteni, mi igaz és mi nem. Eltűnőben a rendszerváltás

utáni optimizmus és bizalom, a világ már nem annyira izgalmas, inkább veszélyes, ismeretlen helynek látszik, az ismeretlen pedig félelmet kelt.

A tudomány és technika fejlődése és a fenyegető válságok mérete tényleg példátlan, ahogy a haladás sebessége is, van viszont amivel az emberiség gyakran szembesül: a válsághelyzet. A Biblia és a történelemkönyvek példái is bizonyítják: a siker azoké, akik közösséget alkotnak, együttműködnek.

Ahhoz, hogy tervezhető jövőt, a fiataloknak lehetőséget, az időseknek biztonságot teremtsünk a legelső lépés hogy összetartó, együttműködő közösség legyünk. Fontos, hogy a döntések vitázva, vélemények ütköztetésével, de felesleges konfliktusok nélkül, nyugodt légkörben szülessenek.

Az elmúlt évek egyik legfontosabb eredményének tartom, hogy Dunamocsot nem osztják meg romboló mértékű politikai, vallási vagy nemzetiségi feszültségek. Ha körülnézünk a közvetlen környezetünkben, ennek láthatjuk is a pozitív eredményeit. A képviselők nyugodt légkörben, egymást és az eltérő véleményeket tiszteletben tartva vitatják

meg a döntéseket, az önkormányzat és a községi intézmények megfelelően működnek. A helyi szervezetek, klubok száma és aktivitása is nő, az önkormányzati és kulturális rendezvények, sportesemények látogatói viszik magukkal Dunamocs jó hírét. A közösségi és kulturális életünk egyre gazdagabb, a jól működő helyi szervezetekhez újabbak csatlakoznak. Ezért köszönet jár azoknak az aktív mocsiaioknak, akik az átlagosnál jóval több időt és energiát áldoznak a közösségre, hiszen az érdem az övék. Így mindenkinek van mit segíteni, támogatni, van mihez csatlakozni - így lesz emberek csoportjából egy sokkal nagyobb erő: közösség.

Az előttünk álló évben önkormányzati választásokra is sor kerül. Arra kérek mindenkit, hogy sem új, sem a közösen betemetett árkokat ne ássuk ki. A vita, a versengés fontos, de a döntéseket nyugodt légkörben hozzuk meg. A közösséget érintő ügyekben először mindig dunamocsiak legyünk, politikai hovatartozás vagy egyéb szempont csak ezután következzen. Vitáinkban meggyőzni, ne legyőzni akarjuk egymást. Ezzel mindannyian - egyénileg és közösségként is - erősebbek leszünk, és könnyebben tudjuk kezelni a gondokat, amelyekkel az élet egyébként is szembesít minket nap mint nap.

Bízom benne, hogy együtt 2018-ban is előrelépünk, és ehhez minden dunamocsi lakosnak jó egészséget, sok szerencsét, és sikerekben gazdag, boldog Újévet kívánok!

Banai Tóth Pál

A FÖLDÁSÁS BEZÁR - TÚL KÉSŐN ÉS KICSIT KORÁN

Régóta nem csak a faluvégen élők jogos elvárása, hanem közös érdekünk, egyben az önkormányzat törvényes kötelessége is lépni a környezet és az egészség védelmében. Nem is a döntés, inkább a halogatása szorul magyarázatra, és ami a legfontosabb: hogyan tovább? Egy hosszú történet dióhéjban.

A gödör az árvíz után néhány évvel keletkezett, az innen kitermelt agyagból épült házak nagy része ma is lakott. Ahogy az elnevezést, úgy a lehetőséget is megszoktuk az évtizedek alatt, hogy a háztartás, kertészkedés, állattartás, költözködés stb. szemetétől bármikor könnyen, térítésmentesen megszabadulhatunk. Ma még a legtöbb falura igaz, hogy lényegesen több szemetet termelődik, mint amennyi a menetrend szerinti kukásautók rakterében távozik, és a kettő közti különbség elhelyezése "nem felel meg maradéktalanul" a vonatkozó törvényi előírásoknak. A probléma nem új, de a fenntartható megoldás meghaladja egy község lehetőségeit.

Szinte minden településen - mondhatni hagyományosan - van hasonló lerakat. Ez köztudottan szabálytalan, de általános tapasztalat - nem csak Szlovákia, Európa-szerte - hogy a törvények szigorítása gyorsan megy, a megfelelő hulladékgazdálkodási rendszer kiépítése - szelektív gyűjtéssel, lerakóhelyekkel - ennél jóval lassabb. Ahol nincs a közelben másik lehetőség ingyenes elhelyezésre, ott egy létező lerakat megszüntetése után először az utcákon, telkeken, majd a közeli erdőben, tóban, folyóban jelenik meg a szemet, még nagyobb szennyezést, kárt okozva. Ezt mindenki elítéli, mégis akad, aki a heti hat nap nyitva tartó, ingyenes szeméttelp kerítése mellé a gazba borítja a szemetet. Nem nehéz elképzelni mivel járna, ha Izsa mellett lenne a Földásás, ahol még fizetni is kell a leadott hulladék súlya után. De azt is nehéz elvárni kivétel nélkül mindenkitől, hogy 40 km-t tegyen meg a szemétével, ha felelősen akar viselkedni, be akarja tartani a törvényt.

A helyi képviselő testület igyekezett minden szempontot figye-

lembe venni, amikor öt évvel ezelőtt fontos döntést hozott az ügyben: hulladékgyűjtő udvar építéséhez megfelelő helyszínt keresett, új hulladékgazdálkodási tervet dolgoztatott ki, az alapján pedig pályázat készítéséről határozott, amely - harmadik próbálkozásra - 2017-ben támogatást is nyert az EU és a Környezetvédelmi Minisztérium közös programjában. A beruházás teljes költsége csaknem 850.000,- euró. (Erről a Hírnök olvasói is értesültek, és reményeink szerint a következő számban már az átadó ünnepségről szóló beszámolót olvashatják.) A Földásás bezárása az új udvar megnyitásával egyszerre áprilisban történt volna, ezt azonban kénytele-

nek voltunk előrehozni. A hulladék ügye olyan súlyossá vált, hogy a közvélemény, a sajtó és a hatóságok is kiemelt figyelmet szentelnek neki, amit itt, a Duna partján csak helyeselni lehet. A hulladék elhelyezésének beszüntetése, majd a terület földréteggel való betakarása és füvesítése enélkül is az önkormányzat tervei közt szerepelt.

Az elmúlt években az EU tagállamai - amellet, hogy pénzt biztosítottak a hulladékkezelés fejlesztésére - egységesítették a hulladékgazdálkodás rendszerét szigorú, minden államban kötelezően bevezetendő törvényi kereteket szabva. Ennek bevezetését, a törvények átalakítását Szlovákia két éve kezdte el.

Az új rendszer a gyakorlatban azt jelenti, hogy a megfelelően kiválogatott újrahasznosítható hulladékot - papír, műanyag, üveg, fém - mindenkitől díjmentesen elszállítjuk. A vegyes hulladékot a matricával ellátott kukákból változatlanul elviszük,

a megszokott gyakorisággal. Biztosra vehető azonban, hogy rövidesen lényegesen megdrágul a vegyes hulladék szállítása és elhelyezése is, tovább ösztönözve az otthoni szelektálást.

Az ezen felül keletkező hulladék kezelésére egy 120 lóerős modern traktor, egy önjáró rakodógép, billenős pótkocsi, 5 és 7 köbméteres nyitott és zárt konténerek és konténerszállító pótkocsi szolgál. A falu területén megfelelő helyekre állandó konténerek lesznek elhelyezve, amiket szükség szerint azonnal tudunk üríteni. Így a lakosság legnagyobb részének még kisebb távolságra kell vinnie a szemetet, mint eddig. Ha szükséges, meghatározott napokon szelektív

gyűjtést is lehet hirdetni a konténerekben. A zsákolt, szelektált hulladék minden fajtáját a műanyaghoz hasonlóan elszállítja az önkormányzat. A komposztálható növényi hulladék tárolására a silógödör szolgál, ami a gyűjtőudvar területén van. A később pontosítandó nyitvatartási órákban saját járművel is lehet szelektált (esetleg a helyszínen egyszerűen szelektálható) hulladékot szállítani. A műszaki cikkek, használt olaj, szárazelemek és akkumulátorok valamint építőanyag és bontási

hulladék szintén helyben leadhatók lesznek. A hulladékkezelés rendszerét igény szerint módosíthatjuk, egyrészt további eszközök beszerzésével, de szívesen fogadunk és megfontolunk minden véleményt, ötletet, javaslatot.

A gépek és a konténerek a községtől egyéb munkákra is bérelhetők lesznek, így a fenntartás költségei is csökkenthetők. Erre a célra, valamint a község egyéb szolgáltatás jellegű feladatainak megfelelő ellátására az önkormányzat egy községi tulajdonú vállalkozás alapításáról is döntött.

A gyűjtőudvar építése 2017-ben befejeződött, a gépek beszerzése viszont még nem zárult le. Az építmény átadásának határideje április vége, de a kialakult helyzet miatt a lehető legkorábbi időpontban megnyitjuk. Addig köszönöm szíves megértésüket, egyben arra kérek mindenkit, akinek ezalatt gondot okoz a szemet elhelyezése, jelezze a községi hivatalban.

Banai Tóth Pál

Dunamocs népességi statisztikája, 2017

ELHUNYTA

BÚCSI TERÉZIA
CSICSÓ LAJOS
KOVÁCS ÁRPÁD
KUKOLA ERNŐ
LAJOS MIHÁLY
NAGY JOLÁN
PAPP FERENC
PATAKI ERZSÉBET

1932
1945
1971
1922
1950
1932
1943
1921

SÁNTA ZOLTÁN
SZABÓ BÉLA
SZALAI JÁNOS
SZALAI LAJOS
VIŠŇOVSKY JÓZSEF
VÖRÖS JOLÁN
ZAJOS BÁLINT
SZABÓ LÁSZLÓ

1957
1958
1951
1948
1946
1930
1944
1950

Házasságot kötöttek

Mesko Marián és Győri Csilla, szül. Szendi
Kučera Vince és Klimáček Mária
Mezei Szilárd és Cirok Iveta
Zolczer Péter és Dobai Eszter
Záhorszky Szilveszter és Hinn Orsolya
Csicsó Zoltán és Mezei Szidónia
Aphелеle Anathi Sikwebu és Szegi Hajnalka

Fűri Kornél 2017. 01. 16.

Apa: Fűri Péter, Anya: Danázcs Renáta

Szabó Nimród 2017. 01. 19.

Apa: Szabó Gábor, Anya: Tallósi Andrea

Csicsó Alexa 2017. 04. 04.

Apa: nincs információ, Anya: Csicsó Alexandra

Sántha Ádám 2017. 07. 14.

Apa: Sántha Norbert, Anya: Kabáth Zsuzsanna

Heiszler Kinga 2017. 09. 01.

Apa: Heiszler Roman, Anya: Tóth Boglárka

Csicsó Natália 2017. 10. 04.

Apa: Csicsó Zoltán, Anya: Mezei Szidónia

Miklós Marcell 2017. 10. 17.

Apa: Miklós Tamás, Anya: Szalatnyai Nikoletta

ÚJSZÜLÖTTEK

FIATALOK A FALUBAN, AVAGY EGYÜTT TÖBBRE MEGYÜNK

Évtizedek óta megoldatlan az ifjúság szabadidős tevékenységének megszervezése községünkben. Ahogy faluszerte a kritika hangzik: nincs elég program, amivel leköthetnék magukat, ritkák a nekik szóló rendezvények, többnyire a szórakozóhelyeken töltik az időt. Még azt is hozzátesszük: bezzeg a SZISZ Klub, mikor még működött...

Pozitív és fontos szerveződések persze léteznek – foci, pingpong, színjátszók stb. – de ezek nem mindig fedik le az egész ifjúsági korosztályt, és egy konkrét tevékenységről szólnak.

Hétfőtől péntekig napközben a fiatalok nagyon elfoglaltak, mert iskolába járnak, vagy dolgoznak. De ezzel együtt ők rendelkeznek a legtöbb szabad idővel, és nekik vannak a legnagyobb aktivitási igényeik. Örök problémát jelent számukra, hogy mit csinálhatnának falubeli kortársaikkal közösen este, vagy hétvégén, illetve a szünidők alatt.

A probléma nem egyszerűen kiaknázatlan lehetőséget jelent, de mondható, hogy a jövőnk múlik rajta. Mert tudjuk, hogy a kisebb településeken, mint amilyen Dunamocs, fokozatosan előregszik a társadalom, egyre kisebb a gyerekvállalás, a fiatalok távolabb járnak középiskolába, főiskolára, és nagy részük, ha elvégzi, akkor sem jön már haza. Sőt többen mennek külföldre szerencsét próbálni, akik talán egy idő után hazatérnek, de

akkor már nem találják a helyüket, és elmennek tőlünk. Dunamocs fiatalságának száma az említett korosztályban 100 és 200 között van, ők azok, akik a falu jövőjét meghatározzák.

A kihívás tehát nem csak a fiatalokat, de mindannyiunkat érinti. Ha azt akarjuk, hogy a következő generáció ne akarjon elmenekülni, akkor tenni kell valamit. Közös érdek, hogy az ifjúság szeressen itt lakni, jól érezze magát, mert van mit csinálnia a faluban, és közösségben tudja tölteni szabadidejét.

Csak a megfelelő megoldást kell megtalálni! A jó példák más településekről mindenesetre rendelkezésre állnak. A felnőttek, az önkormányzati testület abban működhet közre, hogy minden segítséget és feltételt megad az önszerveződéshez, a fiatalság pedig abban, – amennyiben megvan benne az akarat – hogy megszervezze önmagát. Magyarán olyan keretet hozzon létre, amelyben együtt tudja tartani a saját korosztályát. Szerencsére a községi támogatás adva van mindehhez, hiszen az itt megfogalmazott kezdeményezés is önkormányzati

berkekből indult el.

Tehetséges fiatalokból bőven van községünkben, és olyanok is akadnak köztük, akikben megvan a tenni akarás vágya, ha arról van szó, hogy segíteni kell. Segíteni – elsősorban saját magukon. Azokon a településeken, ahol a fiatalok önszerveződése jól működik, többnyire létrehoztak egy **ifjúsági önkormányzatot**, vagy klubot. Az előbbi esetén a tagok által megválasztott ifjúsági polgármester irányítja a tevékenységet, aki részt vehet az önkormányzati üléseken, képviselve a csapatot (pl. DIFÖ – Dunamocsi Ifjúsági Önkormányzat). A keretek lazábbak is lehetnek, klub formájában való működéssel (pl. DIK – Dunamocsi Ifjúsági Klub, vagy FiFa – Fiatalok a Faluban stb.).

A szervezet, – bármilyen formában is működjön – saját helyiséggel rendelkezne, amit a fiatalok, ezernyi ötletet alkalmazva a maguk igényei szerint rendeznének be. **Itt összejöhetnének esténként, és rendszeresen megszerveznék a maguk szabadidős, kulturális vagy sport tevékenységeit, bálakat, diszkókat, nyaralásokat, és minden mást, ami-re igény mutatkozik.**

De elég a tanácsokból, mert ez a fiatalok ügye, amibe nem kell, és nem is akar senki beleszólni. Kár tehát a szót szaporítani, rajtatok a sor fiatalok! Használjátok ki a kedvező alkalmat, és fogjatok össze! Ha az elhatározás megtörtént, és jeleztétek szándékotokat, az ötletelés és szervezés már megy, mint a karikacsapás.

1 A fent leírtakkal kapcsolatban már egy messenger üzenet is eljutott sokakhoz, ami így szól:
Ha életkorod nem kevesebb, mint 14, és nem több mint 24, akkor EZ ITT NEKTEK SZÓL!
Fi vagytok falunk, Dunamocs jövője. Tele vagytok új, és jobbnál jobb ötletekkel. Ti vagytok az a „Z” generáció, akiket a felnőttek nehezen értenek meg ebben az okos telefonos világban.

Itt az ideje hát, hogy igényeiteket el tudjátok mondani mindenkinek, ki tudjátok magatokat teljesíteni községünkben.

Alakítsátok meg a DUNAMOCSI IFJÚSÁGI ÖNKORMÁNYZATOT!

Ez a csapat csak a tiétek lesz, és rólatok fog szólni!

Szervezhettek zenés, táncos, sportos, kirándulós, jótékonyági akciókat, vagy amit csak szeretnétek.

Ti találjátok ki, Ti szervezitek meg, Nektek okoz örömet!

Tedd napjaidat, vagy ha máshová jársz iskolába, a Dunamocson töltött hétvégéidet színesebbé! Tartozz valahová! A közületek és általatok megválasztott ifjúsági polgármester részt vehet a falu önkormányzati ülésein és betervezheti ötleteiteket, képviseli a csapatot.

A Dunamocsi Ifjúsági Önkormányzat /DIFÖ/ politikától, vallástól függetlenül egy írott szabályzat alapján működik. Beszélgetsetek róla, mondjátok el barátoknak, barátoknak.

Mindez rólatok és nektek szól!

KÉT ÉVE TART A KÖLYÖKFOCIS ARANYKORSZAK

Aranyérmet ugyan még nem nyert a kölyöcsapat, mégsem jelent túlzást a címben szereplő állítás, hiszen kis falunk kis focistái sikert sikerre halmoznak a korosztályos bajnokságban. Tavaly csak a Komáromi FC tudta legyőzni őket, ami mellett Marcelháza (10:1), Dulovce (5:1), Hetény (11:0), Perbete (8:2), Gyalla B (16:0) és Izsa (9:5) skalpját is begyűjtötték.

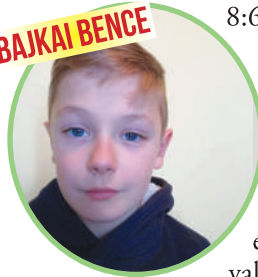
MEZEI SZILÁRD

NAGY KRISTÓF

BAJKAI BENCE

VÖRÖS DOMINIK

HLÚGYIK DÉNES

STEPNÍK BOTOND

VADKERTI BENCE

VARGA ÁDÁM

VARGA ZALÁN

BÖDÖK LEVENTE

Az U 11-es gárda három éve alakult újjá Tücsök Alfréd irányításával, aki az első időszakban letette az alapokat a tizenegy évesnél többnyire jóval fiatalabb fiúknál. Sokéves tapasztalata birtokában szakszerűen szervezte meg a játékot, irányította az edzéseket, majd az idő múlásával a szülők is egyre inkább kivették a részüket a csapat körüli munkából. Jelenleg Vörös Péter látja el az edzői teendőket.

A gyerekek tehetsége és az edzőmunka az alapítást követően hamarosan meghozta gyümölcsét, s már a második szezonjában szép eredményeket ért el a csapat. A 2016/2017-es bajnokság végén csak a rosszabb gólkülönbség miatt szorultak a harmadik helyre, úgy hogy a második helyezett Marcelházát is megverték 8:6-ra.

A gyerekek folyamatosan cseperednek, így a játékosállomány évről-évre változik. Búcsút kellett inteni Keló Daninak, Tóth Krisztofernek, Kukola Eriknek és Marczinkó Mártonnak, akik helyébe Mezei Szilárd és Stepník Botond érkezett. Mivel a törzsgárda idősebb lett, valamint taktikailag és egyénileg sokat fej-

lődött, így 2017-ben nem következett be visszaesés. Az őszi szezon végeztével második helyen állnak, három pont előnyvel Izsa előtt.

Vörös Péter edző az elmúlt fél-szezon kapcsán a következőket emelte ki:

„Igazi csapatmunka jellemző ránk, ha valamelyik játékos éppen nincs formában, akkor a másik lö gólt. A csatáraink kitűnően teljesítenek, a védelem pedig nemcsak stabil, de gólérzékeny is. Ez utóbbit kihasználjuk a taktikában, a védők felzárkóznak a támadásokhoz, főleg szabadrúgásoknál és szögleteknél. Csak a KFC rúgott több, és kapott kevesebb gólt, mint mi. A lelkesedés nagyon jellemző a gyerekekre, ha valamelyiket lecserélem, már kérdezi is, mikor mehet vissza. A védelmet Bődök Levente és Varga Ádám alkotja, középen Varga Zalán, Stepník Botond, Vadkerti Bence játszik, a csatár Nagy Kristóf, Vörös Dominik, Hlúgyik Dénes és Mezei Szilárd, a kaput pedig Bajkai Bence őrzi. Az utánpótlás is erősen kopogtat az ajtón, mindenekelőtt Nagy Csaba és Farkas Bence személyében.”

MŰSZAKI SZAKIK EZÜSTÉRME AZ OLIMPIÁSZON

A fiúk kezéában a versenyfeladatként elkészített madáretető.

A kilencedikes Antal Mátyás és Szalai Kristóf egyaránt tehetségesek technikában, szerkesztésben, szerelésben, s most megadatott a lehetőség a fiúknak, hogy

a korábbi évek kényszerű rivalizálását félretéve párosban induljanak a járási műszaki olimpiáson. A korábbi rivalizálás a versenyszabályzatból fakadt, amely előírja, hogy a nyolcadik évfolyamig egy iskolából csak egy tanuló vehet részt a versenyen, a kilencedikesek pedig csak párosban indulhatnak. Tavalyig tehát már az iskolai válogatón össze kellett csapnia a két tehetségnek, s ki-kí alapon eldönteni az induló személyét.

Kristóf és Matyi párosa 17 másik iskola képviselőjével mérkőzött a helyszínen szolgáló komáromi hajógyári iskolában, s kitűnően helytállva az előkelő második helyet szerezte meg.

A verseny elméleti része nem igazán hozta lázba a versenyzőket, de aztán kezdődhetett az igazi megmérettetés: a műszaki rajz, a megadott elemek, méretek és szerszámok segítségével egy madáretetőt kellett összeállítani. A zsűri a pontosságot, stabilitást és az esztétikai jellemzőket egyaránt értékelte, s mivel a fiúk mindegyik kategóriában magas pontszámot értek el, az eredményhirdetés után együtt örülhettek a dobogós helynek a felkészítő tanító bácsival, Bábi Tiborral.

RÁCZ GYÖRGY LETT 2017 ISKOLAI MESTERLÖVÉSZE

Az alapiskola lövészeti szakkörének edzése in sokat lőnek célba az iskola céllövői, s ilyenkor nagyon magas pontszámok is előfordulnak. A versenyhelyzet azonban más, itt csak egyszeri próbálkozásra van lehetőség, és a tét miatti stressz rányomja bélyegét a teljesítményre. Ezért könnyen borulhat a papírforma. Így volt ez az idei szentpéteri lövészeti versenyen, ahol a hazai szlovák és magyar alapiskola, illetve Nemesócsa mögötti negyedik helyünk nem okozott meglepetést, de az már inkább, hogy a négy mocsai résztvevő közül a legkisebb, a 7. osztályos Rác György nyújtotta a legjobb teljesítményt.

A versenyzők tíz méterről adhattak le 30 lövést a céltáblára, és Gyuri 235 pontot szedett össze a lehetséges 300-ból. Antal Mátyás 218, Pál Barnabás 214, Csehi János 208 pontot lőtt. Különösen Antal Matyi lehetett bosszús a végén, hiszen ő edzésen a 260 pontra is képes, a tavalyelőtti versenyen pedig 250 ponttal rukkolt ki. Ő jövőre a középiskolába lépés miatt már nem tarthat a többiekkel, akik szeme előtt Bábi Tibor tanító bácsi vezetésével a 300 pont-hoz való közelebb jutás lebeg.

Bravó DumaMocs

A címben szereplő ötletes elnevezés községünk frissen alakult ifjúsági színjátszó csoportját jelöli, amely Adventkor, történetének első fellépésével átesett a tűzkeresztségen. És nem is akárhogyan! A kultúrház teltházas közönsége hatalmas tapssal jutalmazta a nagyszerű produkciót, mellyel a „Melyiket a kilenc közül?” című Jókai Mór elbeszélést vitték színre.

A közönség vastapsa nem egyszerűen az udvarias köszönetet fejezte ki, a látottak valóban rászolgáltak arra, hogy mindenki pirosra csapkodja a tenyerét. A darabválasztás, koreográfia telitalálatnak bizonyult, a szereplők magabiztosan, nagy beleéléssel játszottak, ráadásul általános meglepetést okozott, hogy a főszereplők, szólót éneklők között több különleges tehetség is bontogatja szárnyait.

A nézők előadás utáni beszélgetéseiből kiderült, hogy szinte mindenben megfogalmazódtak a következő gondolatok: Nem is gondoltam, hogy ilyen tehetséges gyerekeink vannak! Ha ilyet tudunk, akkor eddig miért nem csináltuk? De jó lenne, ha más csoportok, például táncosok

is alakulhatnának! Milyen jó, hogy a próbákon, előadásokon szórakoznak a gyerekeink, és nem otthon a gép előtt ülnek!

Nagy igazságok ezek, és azt sem kell bizonygatni, hogy egy színjátszó csoportnak, a rendszeres együttléteknél milyen személyiségfejlesztő és közösségformáló hatása van.

ötletet adó, az ötletet megvalósítani tudó, idejét, energiáját nem sajnáló húzóember. A DumaMocs esetében ez egyértelműen Tarr Nóra tanítónő és Jókai Andrea községi képviselő. Tervezték, szervezték, összehozták, beszerezték, meggyőzték, próbálták, izgultak és együtt örültek, nevettek a gyerekekkel. Köszönet nekik érte!

A gyerekek, fiatalok pedig reméljük, kedvet kaptak a színjátszáshoz, a színpadon való bármilyen szerepléshez. Ha jól érzik magukat és szórakozást találnak benne, akkor újra és újra biztosan visszatérnek. Élmények, emlékek várnak rájuk, hiszen minden egyes fellépés tartogat az izgalmon túl valami apró csodát, amit magukkal vihetnek.

A darab szereplői: Kelo Márk, Kukola Erik, Kukola Viktória, Fülöp Diana, Kelo András Dániel, Tóth Dominik, Tóth Krisztofer, Tóth Regina, Mezei Aranka, Szalay Sára, Vörös Panni, Hlúgyik Dénes, Rehák Zsóka, Varga Aranka, Zsemle Viktória, Lajos Laura, Gulyás Kivács Lili, Csehi Tünde, Vörös Dominik, Lajos László, Tóth Kálmán.

Vadvirág 45

A község énekkara 2017-ben ünnepelte megalakulásának 45. évfordulóját. Az évforduló alkalmából tartott ünnepségen volt mire visszaemlékezni a Vadvirág tagoknak, hiszen a mögöttük hagyott évtizedeket számos sikeres fellépés, eredményes verseny, hálás taps és méltó elismerés fémjelzi.

A történet számai a hatvanas évek végére vezetnek vissza, amikor községünk apraja-nagyja a révé újdonságának bűvöletében a „Röpülj Páva” című népzenei műsor fellépőit csodálta. Sok más felvidéki településhez hasonlóan Dunamocson is ennek nyomán kaptak kedvet a közös énekléshez, melynek eredményeként Szalai Ernő Csemadok elnök és Vrábel László kezdeményezésére 1972 januárjában megalakult a csoport – egyelőre kizárólag férfiakból álló énekkarként.

A visszaemlékezők szerint az első tagok a következők voltak: Szalai Ernő, Vrábel László, Tücsök Ernő, Klimon Barnabás, Bábi Kálmán, Margit Kálmán, Boros Béla, Ko-

máromi Lajos, Vasas László, Baranyai Gyula, Lajos Sándor, id. P. Lajos András, ifj. P. Lajos András, ifj. Bellabás Gyula, Hevő Gyula. Az énekkar vezetője Böszörményi Jánosné tanítónő lett. A Csemadok – mint az együttes szervezeti kerete – vezetését 1972 óta P. Lajos András látja el, aki azóta is oszlopos tagja, szervezője a csoportnak. A következő évben az együtteshez nők is csatlakoztak, amely így átalakult vegyes csoporttá. Az első időszak legnagyobb sikerét az 1976-os „Tavaszi Szél” körzeti elődöntőjéből a járási versenyre való továbbjutás jelentette.

1978-tól 1981-ig az énekkar vezetői tisztelet Szabó József töltötte be, akinek időszaka alatt a citerások csatlakoztak az együtteshez. Szege Tibor,

Szege Ilona, Nyers Ivetta, Boros Katalin, Boros Ingrid, Zajos Hedvig, Sánta Zoltán, Búcsi János, Vörös Benő, Kuczman József, Egyeg Márta, Mellék Szilvia alkották ekkor a citerások törzsgárdáját, akik ettől kezdve a dalok zenei kíséretét adták. Eljutottak a gombaszögi országos népzenei fesztiválra, melyre a régi tagok a legemlékezetesebb fellépésként emlékeznek. Annál is inkább, mert a fellépést közvetítette a televízió.

A nyolcvanas évek közepétől új korszak köszöntött a Vadvirágra, mikor áttértek a folklorisztikus előadásmódra. Régi dunamocsi életképeket megelevenítve a molnárok életét, az aratást, a szüretet, a mosást, kukoricafosztást mutatták be. A bemutatók koreográfiája, színpadra ál-

lítása mindenekelőtt Szege Ilona érdeme, aki 1979 óta tagja, motorja az együttesnek.

Az előadókedv napjainkban is töretlen, az éves programban rendszerint 10-12 fellépés szerepel. Ott vannak a testvérfalvak, környező települések falunapjain, különböző évzárókon, folklór találkozók egyaránt. És persze ne feledjük el a rendszeres hétfői próbákat, melyek a dalolás mellett a jókedvről, baráti együttlétről szólnak.

A csoport kultúra- és közösség-szervező tevékenységéhez ezúton szívjből gratulálunk, és újabb eredményes évtizedeket kívánunk! Boldog születésnapot Vadvirág!

A HULLADÉK OTTHONI ÉGETÉSE – EGÉSZSÉGHÁZÁRÓ, TÖRVÉNYSÉRTŐ ÉS TŰZVESZÉLYES

Tisztelt dunamocsi Polgárok! Kérjük, legyenek tekintettel családjaink és tágabb környezetünk egészségére, ezért fontolják meg az alábbiakban leírtakat, és ne égessenek otthonaikban háztartási hulladékot!

A szemét kazánban, kályhában vagy kandallóban való égetése károsítja a tüzelőberendezéseket. A műanyagok, gumi, festékek égetése során kéményben üveg keménységű bevonat rakódik le, ami be is gyulladhat, veszélyeztetve az ingatlant és környezetét.

Kéménytüzekről leggyakrabban a lerakódott korom égésekor beszélhetünk. A kéményen belüli korom képződése a műanyag hulladékok, gumi származékok égetése során intenzívebben jelentkezik. Fenti hulladékok égetése jelentős füstképződéssel jár. A füst felfelé haladva a kéményben folyamatosan hűl. A hőmérséklet csökkenés hatására a füstből vízpára csapódik ki a kéménykürtő falára. A műanyag származékok füstjében található vegyületek miatt a kicsapódó folyadék savas kémhatású. A savas kémhatású folyadék egyrészt roncsolja a kémény belső vakolatát – ez főként falazott kémények esetében mondható el – másrészt pedig kiváló tapadási felületet biztosít a kiáramló füstben található részecskéknél, többek között a koromnak is, és kátrányos belső réteg alakul ki.

Emiatt a kémény belső kürtője leszűkül, melynek következtében a kiáramló füst hőmérséklete növekszik. A hőmérséklet növekedés hatására a kémény belső hőmérséklete is emel-

ami az előírt tüzelőanyagok használatát és a rendszeres kéményseprést jelenti. Így eljárva sokat tehetünk a tüzelő berendezések és a kémények állapotának megóvásáért és családunk biztonságáért.

A műanyagok (palackok, csomagoló anyagok, háztartási és ipari műanyag termékek, kábelek stb.), valamint a gumitermékek égetésekor szén-monoxid és dioxinok kerülnek a levegőbe. Míg a szén-monoxid mérgezésekről egyre többet hallhatunk (tünetei émelygés, fejfájás, végtag gyengeség, izomfájdalom, ájulás, halál), a dioxinok toxikus hatásai nem ennyire közismertek. A dioxin klórt tartalmazó, mérgező szerves vegyület, melynek belélegzése elősegíti az asztmás betegségek kialakulását, különböző allergiákat okozhat és hosszabb távon halálos is lehet. Tanulmányok mutatják be, hogy a toxikus összetevők a szervezetbe kerülve hormonális elváltozásokat, légzőszervi- (asztma) és daganatos betegségeket (tüdőrák) okozhatnak.

kedik.

A kürtőben lerakódott égéstermékek meggyuladnak és kialakul a kéménytűz. Az égés során a belső hőmérséklet elérheti az 1000 Celsius hőmérsékletet is. A megsérült vakolaton az intenzív hőhatás miatt repedések keletkeznek, a kéményt alkotó téglák fugái kiesnek, a hézagokon a lángok kitörnek a kéményből. Ezután a tűz könnyen áttérjedhet a kémény környezetében lévő éghető anyagokra, akár a tetőszerkezetre is. Fontos a megelőzés,

A fentiekén kívül a háztartási hulladék otthoni tüzelő berendezésekben történő elégetése törvénybe ütköző cselekedet, (79/2015 Z.z., §13, h) pont) amit az állami ellenőrző szervek valamint a községi önkormányzat is 1500,- € büntetéssel is sújthat.

Banai Tóth Pál

50 éve konfirmáltak köszöntése

2017. december 10-én jubiláló konfirmandusokat köszöntött a helyi református gyülekezet. Az ünnepi alkalom tiszteletére Dobai Sándor lelkipásztor köszöntő gondolatait tolmácsoljuk.

Lukács 24.25 Miközben beszélgettek, és vitakoztak egymással, maga Jézus is melléjük szegődött, és együtt ment velük.

„Nagy öröm számomra, hogy ez a mai alkalom azért jöhetett létre, mert igény volt rá. Igény bő fél évszázad után a bizonyágtétel megerősítésére, igény a találkozásra, és a testvéri kapcsolatok erősítésére.

És különösen örülök annak, hogy a 20 meghívott közül, akik 1967. május 4-én konfirmáltak, most 12-en állnak az Úr asztala előtt. Sajnos az 50 év nemcsak nt. Kossár András esperes urat szólította el, hanem 7 társukat is. Ketten súlyosan betegek, van aki unokái keresztelőjén van, és vannak, akik lelkileg messzi utakra sodródtak a régi bizonyágtételtől, ezért nem kívánnak itt lenni.

Az ősi bölcsesség, hogy aki megszületett, az vándorútra született. Hűségesen kell végigjárunk az életutunkat a bölcsőtől a koporsóig. A hitre jutott Ady ezt így fogalmazta meg: „A sorsom menni, menni, menni...” – De ha valóban ez a sorsunk, akkor fontos megtalálni a nyitját a titoknak. És roppant nagy jelentőséggel bír az is, hogy kivel járom életem útját.

Fontos időben döntenünk, hogy merre menjünk, mert egyáltalán nem mindegy az, hogy hová jutunk: hogy életünk célkeresztjében Isten

menyei országának békessége, vagy a pokol kínjainak sötétsége található. Aki az élet útvesztőiben jól megválasztott úton jár, az is időről időre keresztutakhoz érkezik, és szembe kell néznie a nagy kérdéssel: merre tovább?

A döntést mindig megszabja a bennünk élő vágy. A cél viszont meghatározza a hozzá vezető utat. Ezért jó időről-időre megállni és megvizsgálni: Most milyen célok vezetnek? Milyen úton járok? Nem ragadott magával a világ sodrása? Nem hagytam el a nemesebb célokat: az Istenért, az üdvösségért és az emberiség nagy ügyeiért való küzdelmet? Esetleg nem vesztettem el minden célt – belefásulva az állandó küzdelembe – és menekülök, mint egykor az emmausi tanítványok?

Az úton rendszerint nem egyedül járunk: társal, társakkal megyünk. Sorsdöntő kérdés az is: Kivel járom ezt az utat. Sorsdöntő azért, mert a rossz társ nyűg és visszahúzó erő. Az élethez nemcsak jó cél, jó társ is kell! Mert a jó társ segítség és áldás. Gondolok itt nemcsak az Istentől kapott hűséges hitvesre, hanem a testvérré és a jó baráttra is, aki figyelmeztet, hívogat, és nem utolsósorban a gyülekezetre, ahol tovább épülhetek az örök életre.

Vannak azonban olyan élethelyzetek, mikor a jó társ is kevés. Igénk azt az örömet tolmácsolja, hogy van Valaki, aki mindig velünk akar – és velünk tud lenni: az Úr Jézus Krisztus. Az emmausi úton nem is a tanítványok kérdezték, hanem Jézus kérdezte őket, majd felelt az ő kérdéseikre.

Izgalmas kérdés számunkra,

hogy az Úr Jézus mindig jelen lehet-e az életünkben!? Gondoljunk csak arra, hányszor átéljük szüleink, tanítóink, lelkipásztorunk „jelenlétét”. Hányszor halljuk eligazító szavukat, tanácsukat, figyelmeztetésüket – bár testileg távol vannak, vagy talán Isten már rég elszólította őket közülünk. Az Úr Jézus is ilyen módon, de sokkal valószínűsággal tud jelen lenni az övéi életében.

Boldog ember az, aki Vele jár; aki Tőle kérdezi meg az irányt; akinek Ő magyarázza meg az utat, akinek az élet miértjeire Ő ad kimerítő válasz. Tanít és segít, tanácsol és vigasztal: **velünk van!**

Azt kívánom, hogy ezt a boldog megtapasztalást gyakran éljék át, hogy továbbadhassák szereteteiknek: *Jézus az ember hűséges örök útítársa, aki mindig velünk szeretne lenni – csak hagyjuk, hogy kísérje az életünket.*

1967. május 4-én konfirmáltak: *Asbóth József, Babi József, Bacskor Gyula, Bölcskey Lenke, Broczky Lajos, Búcsi Margit, Egyeg Klára, Hollósi Erzsébet, Jókai Tibor, Klimon Barnabás, Komáromi József, Kovács Edit, Kovács Éva, Margit László, Mocskos Katalin, Mogyorósi Sándor, Nagy Gábor, Nagy Zoltán, Persei Jenő, Püsky Gábor, Simsik Sándor, Takács Éva, Tóth Margit, Tücsök Zoltán, Vörös Benő, Vörös Erzsébet, Zsoldos Júlia.*

Jelen voltak: *Asbóth József, Bacskor Gyula, Bölcskey Lenke, Búcsi Margit, Hollósi Erzsébet, Komáromi József, Kovács Edit, Kovács Éva, Nagy Gábor, Tóth Margit, Vörös Benő, Zsoldos Júlia.*

REFORMÁCIÓ 500 DUNAMOCSON

A Reformáció 500. évfordulója előtt ünnepi istentiszteletekkel, zenés alkalmakkal tisztelgett a dunamocsi református gyülekezet.

Október 22-én „Reformáció a zenében” címmel Süll Kinga orgona- és Sipos Dávid szaxofon játékát élvezhettük, október 29-én a Pécsi Kodály Zoltán Gimnázium Bartók Béla Leánykara lépett fel, október 31-én ünnepi Istentiszteleten vehettünk részt, melyen gyermekeink, ifjúságunk és gyülekezeti énekkarunk szolgált. November 5-én pedig egyház-megyei presbiteri konferenciát rendeztünk, melyen Édes Ákos deáki lelkipásztor hirdetett igét és a presbiteri tisztség kialakulásáról Dr. Gál Botond professor tartott előadást.

Sok idő eltelt 1517 óta, és mi a sok viszonyosság ellenére mégis itt vagyunk magyarként, reformátusként. Méltó módon emlékeztünk a kerek évfordulóra és ünnepeltük azt. Leróttuk tiszteletünket a reformátorok előtt, a gályarabságra elhurcolt prédikátorok előtt, a koncertek pedig hálaadást jelentettek Istennek: *Soli Deo Gloria, Egyedül Istené a dicsőség.*

Lajos András előadása is a reformációs ünnepségsorozat része volt.

Boldog születnapot Juliska, Jolika és Mimi néni

A dunamocsi református gyülekezet három tagja került 2017-ben a szépkorúak táborába, hiszen

**Mázsár Jánosné sz. Fülöp Julianna,
Mellék Istvánné sz. Herczeg Emília
és Bellabás Józsefné sz. Kele Jolán**

egyenként betöltötték a 90. életévüket.

A gyülekezet a következő igével köszönti őket:

*„Áraszd ránk kegyelmedet reggelenként,
hogy vigadjunk és örüljünk egész életünkben! ...
Legyen velünk Istenünknek, az Úrnak jóindulata!”
(Zsolt 90.14,17)*

**A DUNAMOCSI CSÁRDA
FELVÉLT HIRDET
PINCÉR ÉS SZAKÁCS
MUNKAKÖRÖKBE.**

ÉRDEKLŐDNI NAPONTA 11 ÓRÁTÓL LEHET
A KÖVETKEZŐ TELEFONSZÁMON:

035 785 1100

**MUNKALEHETŐSÉG
A CSÁRDÁBAN!**

EMLÉKEK A DUNAMOCSI REFORMÁTUSOK ÉLETÉBŐL

- A reformáció 500-ik évfordulójának tiszteletére -

- 1. rész -

HA ISTEN VELÜNK,
KICSODA ELLENÜNK,
EZ IMADSÁC-HÁZA ÉPÍTÉSE
KEZDŐDÖTT
EZER NYOLCZSZAZ OTVENHATBAN
S HATVANBAN BEVÉGEZŐDÖTT
AZ ÚRNAK NEVE LEGYEN ALDOTT
MOSTANTÓL FOGVA MIND ÖRÖKKE
KIMEGSEGÍTETTE AZ Ő NÉPÉT.

1. Ezt tudjuk a templom építéséről:

1860-ig nem volt igazi temploma a dunamocsi reformátusoknak. A reformáció idején, a 16. században községünk református többségű lett, amivel együtt kezdetét vette a küzdelem időszaka a katolikus egyházzal. A falu ősi templomát a katolikusok használták, a többségi lakosság pedig hol szabadabban, hol pedig akadályoztatva és tiltva, alkalmi imaházakat használt az Istentiszteletek végzésére.

A fordulat 1781-ben, II. József türelmi rendeletével következett be, amikor az uralkodó – bár bizonyos korlátozásokkal – biztosította a szabad vallásgyakorlatot. Ahol legalább száz, nem katolikus család élt, ott azok saját költségükön létesíthettek illetve fenntarthatnak helyi gyülekezeteket, sőt – torony és harang nélkül, nem közútról nyíló bejáratral – templomot is építhettek.

A türelmi rendelet kiadása után a gyülekezet, élve jogával, Szilágyi János lelkipásztor vezetésével imaházat, majd haranglábat épített. Ennek helyéről ma már nincs tudomásunk. A templomépítésre azonban még évtizedekig várni kellett, mert az építkezés nagy költséggel járt, és a helyi parasztság adakozásából lassan gyűlt össze a megfelelő összeg. Az 1850-es években aztán az érseki uradalom legelőjéből – amit bagócsosnak hívtak – kihasítottak egy 4 holdas részt templom illetve temető részére, és 1856-ban hozzáláttak a templom építéséhez.

Színhagyomány útján megőrződött, hogy nem ez volt az egyetlen kiszemelt hely a templom építésére. Az előjárók komolyan fontolgatták a Faluvégnek azt a dombos részét, ahol ma Lajos László háza található. Ha ez az álláspont győzött volna, akkor ma a hosszú Fő utca egyik végén a katolikus, másik végén a református templom állna.

A templom építése négy évig tartott és 1860-ban, Bajcsy Lajos lelkipásztor, Szalai Ferenc bíró és Lukács József egyházgondnok idején szentelték fel.

2. Hogy is van ezzel a Lillával?

Csokonai Lilláját tisztelet övezi Dunamocson, különösen a Belső falusi Lilla szobor felállítása óta ápoljuk emlékét. Ennek ellenére azt, hogy valójában miként is kötődik személye falunkhoz, valószínűleg kevesen tudnák elmondani. Nézzük hát a tényeket!

Van anyakönyvünben egy igen nevezetes bejegyzés 1844. április 16-áról, amikor Végh Mihály dunamocsi lelkész esküdött Vajda Juliannával, a dunaalmási Lévai István özvegyével. Vajda Julianna nem volt más, mint Csokonai Vitéz Mihály hajdani múzsa, Lilla. A komáromi kereskedő lánya, Vajda Julianna az első férjével, Lévai Istvánnal 1798 és 1840 között élt.

Végh Mihály és Lilla házasságának tanúi voltak: Csirke Péter szentpéteri lelkész és Nagy Sámuel komáromi lelkész, az esketést Barsi János almási lelkész végezte, tekintetes Vozzay János esztergomi alispán „diszpenzációjával”.

Végh Mihály első felesége a lelkipásztor előd, Szilágyi János lelkész lánya volt, akit 1799. augusztus 17-én vett feleségül. 1840 körül megözvegyült, és 1844. április 16-án, immár mint esperes, feleségül vette Csokonai régi szerelmét, Lillát. Végh Mihályné Vajda Julianna 1847 novemberéig élt a mocsai parókia-án, ekkor férje Hetényre került, ahová már nem követte őt, és hamarosan el is váltak egymástól.

Lilla visszaköltözött Dunaalmásra, és 79 éves korában itt halt meg 1855-ben. Sírja ma az almási temetőben található.

3. Ilyen volt a régi Parókia:

A régi parókia, melynek épülete az 1965-ös árvíz idején tönkrement, valamikor a 19. század második felében épült. Az is lehet, hogy a templommal egy időben, 1860 körül. Az árvíz után lebontották és a ma is használatosot építették a helyére. Vessünk egy pillantást a háború előtti lelkészi díjazásra, melynek tételeit a gyülekezeti hívek a szóban forgó parókia-ára hozták.

1. Készpénz 160 korona.
2. Búza 41 q.
3. Tavaszi árpa és zab 16 q.
4. Két szekér széna helyett a politikai községtől 100 korona.
5. Kemény tűzifa 32 köbméter.
6. Bor 17 akó.
7. Marhahús 56 kg.
8. Só 56 kg.
9. Faggyú 28 kg.
10. Kender helyett 24 korona.
11. Fejetés helyett 64 korona.
12. Szántóföld 8 hold 47 négyszögöl, erdő 1 hold 1038 négyszögöl, és 10 sor szőlő.
13. Stóla az egyházkerület határozata szerint.
14. 48 öl fának hazaszállítása az egyházat terheli, felvágása a harangozó kötelessége.

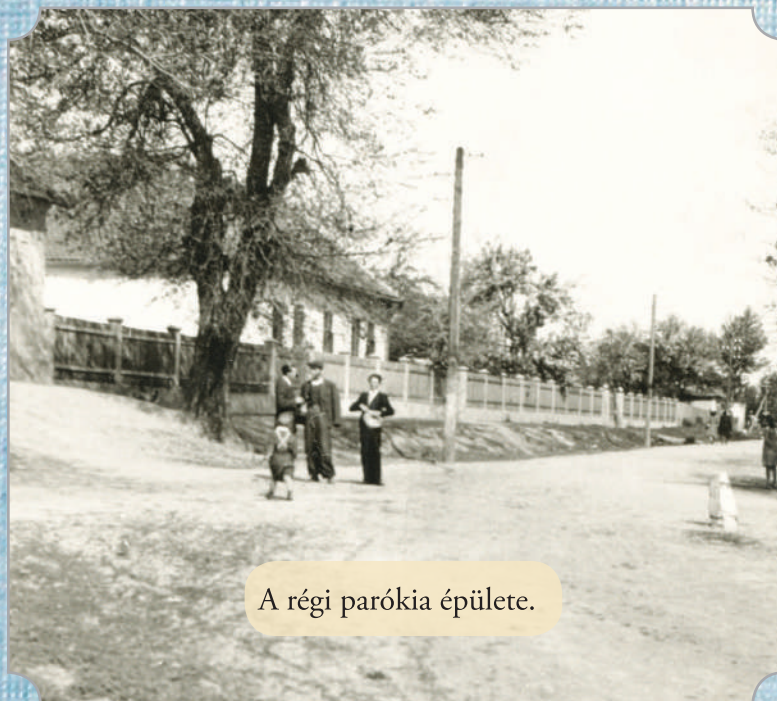
4. A „csúcstartó” lelkipásztor:

Zámbó István tiszteletes 1945-ös, politikai okokból fakadó kényszerű távoztása után egy ideig Radványról helyettesítettek, aztán megérkezett Kossár András, aki rekordnak számító ideig, 48 éven át szolgált a gyülekezetet.

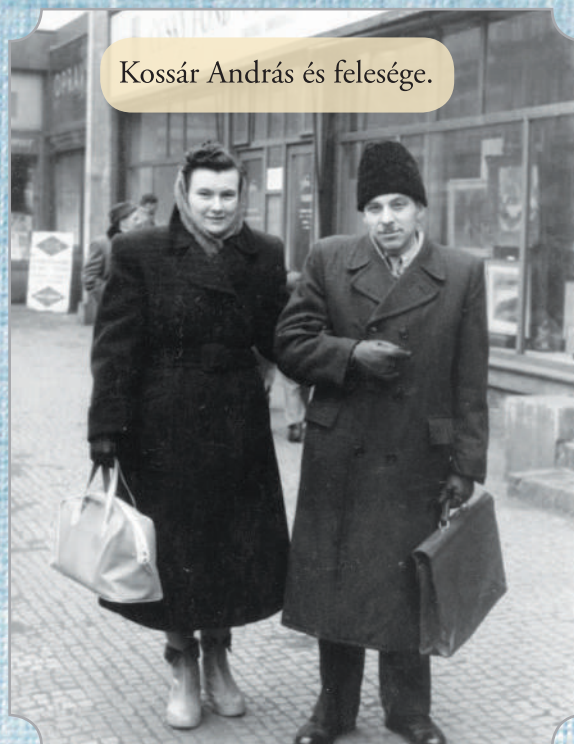
Dobai Sándor lelkipásztor 2006-os búcsúztatójából idézünk: „A losonci, majd a pápai és a kampei teológia hallgatója volt. Rövid ipolysági és komáromi szolgálat után került 1945-ben Dunamocsra, ahol a félig romba dőlt templom és a háborúban megfáradt gyülekezet fogadta, melynek hamarosan nemcsak a kitelepítés és deportálás gyöngöttette a lelkierejét, hanem a bezárt iskola is. Lelki támaszt nyújtott a híveknek, küzdött a magyar

Lilla sírja Dunaalmáson.

A régi parókia épülete.

Kossár András és felesége.

iskola újraindításáért, felépítették a templomot. A nyugodt gyülekezeti életet azonban hamarosan próbára tette a Duna, mely 1965-ben elöntötte a falu nagy részét, súlyosan megrongálta a parókiát is. Évekig küzdött az új parókia építéséért. A sok próbatételhez kapott elegendő testi-lelki erőt, így nyugdíjas éveiben is bölcs tanácsaival segíthette gyülekezetünk életét.”

A Dunamocsi Református Egyház lelkipásztorai:

Szilágyi János 1783-1805

Végh Mihály 1805-1847

Csirke Dániel 1847-1858

Bajcsy Lajos 1859-1902

Csiba Imre 1902-1937

Rácz Jenő Dunaradványról helyettesített **Dobó Dezső** segédlelkésszel 1937-1938

Kelemen Kálmán 1938-1941

Rácz Jenő Dunaradványról helyettesített 1941-1942

Zámbó István 1942-1945

Végh Dániel és Katz Ferenc 1945

Kossár András 1945-1993

5. Ó, azok az emlékezetes ágendák:

A konfirmáció – más néven agenda – mélyen a résztvevők emlékezetébe vésődött, sokan még ma is betéve tudják a lelkipásztor kérdéseire adott válaszokat, melyeket a zsúfolt templom közönsége előtt kellett elmondaniuk. A képek segítségével a régmúlt idők ágendáiból idézünk fel néhányat.

A lelkipásztor valószínűleg Csiba Imre, aki – talán a kúrátorral – templomba tart.

Ágendázók és az előjárók 1941-ből.

Fent: Mocskos Béla, Egyeg Ferenc, Bacskor Erzsébet, Fülöp Julianna, Tárnok Erzsébet, Papp Janka, Sándor Margit, Vörös Irma, Lajos Jolán, Bellabás József. Középen: Kiss Béla, Margit Emma, Lukács Julianna, Jókai Erzsébet, Herceg Emma, Gál Ilona, Hevő Jolán. Alul a gyerekek: Kiss Ernő, Vasas Lajos, Patkány Béla, Fúró László, Margit András, Santa Gyula, Csehi Béla. Felnőttek balról: G. Lajos János presbiter,

Bábi János presbiter, Hollósi József kurátor, Kelemen Kálmán lelkész, Fekecs Ella igazgató tanítónő, Bíró Camilló tanító, Szenci Béla kurátor, Egyeg Ernő presbiter, Csehi István presbiter, Cz. Lajos József presbiter. Fölöttük az öt férfi: Santa János, Bellabás András, Bábi Gyula, Margit András, Zámbó Béla.

Ágenda, 1940.
A fotón többek
között Bábi Esz-
ter, Kele Erzsébet,
Balla Irma, Kocsis
Jolán, Nehéz Juli-
anna, Rácz Jolán,
Hegy Jolán, Pász-
tó Jolán, Tücsök
Margit, Zámbo
Margit, Kocsis Ju-
lianna, Mocskos
Jolán, Bohony Ist-
ván, Szalai József,
Bacskor András,
Szalai Géza és
Kelemen Kálmán
látható.

Ágenda, 1959.
Kossár András lel-
kipásztor társaságá-
ban Bábi Erzsébet,
Bábi István, Boncz
Teréz, Böszörményi
Erzsébet, Czédul-
a Katalin, Egyeg
Vilma, Lajos Éva,
Lajos Irma, Lukács
László, Pisti Etel,
Rácz Valéria, Szendi
János, Tóbiás Éva,
Tóth Júlia, Vasas
Mihály,
Vecserka Ferenc.

Zajos Blanka, napjaink
harangozója az 1953-as
konfirmációján.

Csehi Irma 1954-ben,
konfirmáció után.

A Gazdaközösség jelene és jövője

- Beszélgetés Szabó Ferenc elnökkel -

2016. december 29-én a búcsi Szabó Ferencet a dunamocsi úrbéres gazdaközösség elnökévé választották. Azóta eltelt egy év, ezért az elnököt arra kértük, számoljon be a 2017-es esztendő történeteiről, és vázolja olvasóinknak a jövő terveit.

A testület a volt dunamocsi gazdák leszármazottait tömöríti. Búcsiként hogyan került Ön az élére?

Mielőtt válaszolnék, tegyünk egy kis történeti tekintést, mert a jelen megértéséhez szükség van rá. Amikor 1848-ban megtörtént a jobbágyszabadítás, az állam egy unikumnak számító megoldást alkalmazott. A határ bizonyos területeit – erdőket, nádasokat, legelőket – a parasztok közös használatába utalva, ún. úrbéres gazdaközösségeket hozott létre. A közös vagyomból való részesedés mértéke a telek, vagyis a paraszti földbirtok nagyságától függött, amit a jobbágyszabadításkor a volt jobbágy saját tulajdonként megkapott. Ez a megoldás szociális szereppel is bírt, mivel ha a gazda akár az összes földjét elvesztette, eladta, elkártyázta, az úrbéres részből származó haszna akkor is megmaradt és fenn tudta tartani magát. Volt belőle tűzifája, nádja, szénája a túléléshez. Az úrbéres tulajdonrészt ugyanis csak akkor lehetett eladni, ha abba minden tag beleegyezett. Ez gyakorlatilag kivitelezhetetlen volt, mert mindig akadt, aki hiányzott, vagy ellenezte.

A kommunista államosítás ezt a gazdálkodási rendszert teljesen felszámolta, a gazdaközösségek jogutód nélkül megszűntek, a vagyon a következő használó – földműves szövetkezet, erdészet stb. – tulajdonába került.

A rendszerváltás után hozott törvény szerint, amennyiben egy gazdaközösség újjáalakult, az egész régi vagyontest használatára jogosulttá vált, függetlenül a közösség taglétszámától. Az újjáalakulás feltételeként a törvény csupán azt írta elő, hogy a volt tagok legalább fele kérje az újjáalakulást. Az újjáalakulás után a dunamocsi szövetkezet több, mint 50%-os vagyonrésszel rendelkezett a gazdaközösségben.

Mivel a szövetkezet a kétezres évekre súlyos válságba került és csődeljárás indult ellene, a felszámolóbiztos eladta a szövetkezet minden tulajdonát. Ezzel együtt az úrbéres vagyonrészét is, ami az AT Dunaj tulajdonába került.

Ezzel az AT Dunaj többségi tulajdonossá vált a gazdaközösségben, s miután a 2016-os év végi választáson

nem akadt mocsai jelentkező az elnöki tisztre, a cégtulajdonos Balogh Milan mérnök engem javasolt a betöltésére. A jelenlévő tagság hat tartózkodás mellett, ellenszavazat nélkül választott meg.

A szabályok értelmében tehát a többségi tulajdonosnak van döntő szava a szervezetben. Önnek, aki egyrészt a többségi tulajdonos javaslatára került az elnöki székbe, másrészt saját tulajdonrésze van a gazdaközösségben, milyen tervekkel látott neki a munkának?

Mikor elvállaltam az elnökséget, abból indultam ki, hogy mivel a volt szövetkezeti tagok szövetkezeti vagyonrésze elveszett, legalább itt megmaradjon, és a lehető

legtöbb hasznot hozza a családok számára az úrbéres vagyon. A búcsi gazdaközösség példájából kiindulva – melynek hosszú ideig az elnöke voltam – tudom, hogyan lehet ezt a szervezetet az eddiginél sokkal jobban működtetni. A célom az, hogy egy prosperáló kis vállalkozás jöjjön létre, melynek működésével minden tag elégedett. Nem volt hatékony az eddigi gazdálkodás, ezentúl nyereséget szeretnénk termelni.

A 25 hektárnyi erdő teljesen ki van vágva, milyen nyereséget lehet akkor termelni?

Mocson érdekes módon az úrbéres területek alatt csak az erdőket értik. Pedig vannak rétek, szántóföldek és egyéb területek is. A baj csak az volt, hogy a használok ezért nem igazán fizettek bérletet. A vezetőség egyik fő tennivalója tehát, hogy a felügyelő bizottsággal karöltve maradéktalanul behajtsa a bérleti díjakat. Ennek érdekében a vezetőség felülbírált az eddigi szerződéseket, és új szerződéseket kötött, melynek eredményeként 2000 euróval megnőtt az éves bevétel. 2017 elején, mikor átvettem a vezetést, cca 7000 euró volt a közösség vagyona, ami édeskevés. Ennél sokkal többet kell kihozni a rendelkezésre álló ingatlanvagyonból.

Ezen kívül van még más lehetőség a bevételek növelésére?

A szerződések felülbírálata során felmondtuk az erdőszel kötött szerződést. Eddigi alkalmazására azért volt szükség, mivel mindenkinek, aki erdővel foglalkozik, a törvények értelmében kötelessége erdőgazdász szakem-

Szabó Ferenc, a Gazdaközösség elnöke.

bert alkalmazni. Mivel új megoldásként a vezetőség az erdők bérbe adása mellett döntött, így az erdész bérét megspórolva évi 1200 euróval csökkentettük a kiadásokat. Ha az erdő megmaradt volna továbbra is saját kezelésben, akkor még a 7000 euró is egy-kettő elapadt volna az erdész fizetése, az esedékes erdő karbantartási munkák finanszírozása miatt. Az akácerdő ráadásul csak 25-30 év múlva lesz kitermelhető.

Azt a célt, hogy a pénz ne fogyjon el, hanem gyarapodjon, és ennek a tagok is idővel hasznát lássák, csak egy módja van, egy előnyös bérbeadási rendszer működtetése. A búcsi példa is ezt igazolja. Az erdő bérbeadására kiírtuk a felhívást, melyre két mocsai és egy vidéki pályázó jelentkezett. A vezetőség – Rozsnyó Gábor, Kocsis János, Bábi Tibor, ifj. Tóth Zsigmond, Hollósi Sándor és jómagam – ifj. Szuri László mellett döntöttünk. A bérleti díj fizetése mellett kötelessége 2018. december 31-ig az elhanyagolt erdő kitisztítása, rendbetétele.

Az úrbéres kassza tehát várhatóan gyarapodni fog, de miben mutatkozik a tagok közvetlen haszna? Fára, mint látjuk nem számíthatnak.

A gazdaközösség akkor működik jól, ha tagjai a részarányuknak megfelelően részesülnek a haszonból. Ezért néhány éven belül szeretnénk a vagyonszám alapján a bérletekből addig összegyűlt pénzt szétosztani. Búcsón körülbelül három-évente kerül erre sor, legutóbb több, mint 50.000 eurót osztottak szét. Jó hír, hogy a többségi tulajdonos döntése alapján Dunamocson ebből az osztalékból kizárólag a kisebbségi tulajdonosok részesülnek majd.

A bérbe adott úrbéres erdő állapota Búcsón...

... és a bérbeadás előtt Dunamocson.

MÁRIS FOLYTATÁSA VAN A SZÉKELYHÍD-DUNAMOCSCS KAPCSOLATNAK

December 15-én nagy örömmel láttuk vendégül Székelyhídon szerzett barátainkat, Béres Csaba polgármestert és a székelyhídi városi hivatal két munkatársnőjét. Rövid látogatásra érkeztek hozzánk, mindössze egy éjszakát töltöttek itt, kora hajnalban indultak is haza.

A viszonylag gyors szervezés ellenére a vendégeket szinte teljes létszámában köszöntötte a polgármester és a képviselő testület, valamint Dobai Sándor tiszteletes úr, a iskola és az óvoda igazgatói, a községi hivatal munkatársai és mindenki, aki a Székelyhídi látogatáson részt vett. A vendégek nagy öröme Orosz Örs is részt tudott venni, hiszen neki köszönhető az egymásra találás. Amikor Béres Csaba Kolozsváron, ugyanakkor Orosz Örs Prágában volt a magyar

diákok klubjának elnöke, így esett, hogy találkoztak, és Székelyhíd polgármestere diákkorában már járt egyszer Dunamocson.

A vendégek délután érkeztek, így a korai sötétedés előtt csak a falu rövid bejárására volt idő, ami a Duna parton, az éppen lenyugvó

nap fényében ért véget. Ezután a Kovil pincészet reprezentatív helyiségeiben vacsora, borkóstoló és kötetlen beszélgetés következett. A látogatás célja főként a kapcsolat szorosabbra fűzése, további közös programok és pályázatok egyeztetése volt. A kapcsolat építésének szándéka kölcsönös, ezt jól jelzi, hogy máris két konkrét esemény került a naptárba. Februárban a dunamocsi borászok hivatalosak Székelyhídra, ahol a valamikor létező, de eltűnt helyi borkultúra újraélesztésében segíthetnek boraik bemutatásával, Székelyhídról pedig az idei burcsákfesztiválra érkeznek majd látogatók.

Köszönjük a látogatást, legyen újra szerencsénk!

Banai Tóth Pál

„Házad bárhol lehet, de hazád csak itt”

Sidó Szilveszternek két köztéri alkotása található Dunamocson, a református templomkert emlékoszlopa, illetve a főtéri Hídverő Emlékmű, amit mi helyiek Európa Kapuként emlegetünk. Dunamocson kívül számos felvidéki település büszkélkedhet műveivel, melyeknél – véli az alkotó – fontos a díszítő érték, de ennél lényegesebb a faragott motívumok, feliratok által megfogalmazott üzenet.

Üdvarának bejárati kapujára a címben szereplő gondolatot véste: „Házad bárhol lehet, de hazád csak itt.” A mondatra sokan felfigyelnek, egy búcsi lakos például így szólította meg: „Olyan szívesen jövök be a maguk utcájába, csak azért, hogy lássam ezt a feliratot.”

A fából készült emlékműveket azonban óvni, gondozni kell, hiszen ki vannak téve az időjárás vasfogának. A doktor úr szemmel tartja alkotásait, bárhol is legyenek a régióban, és időnként lecsiszolja, lefesti őket. Nyáron a mi templomkerti kopjafánkat varázsolta újjá, melynek során 6-7 alkalommal jött néhány órás munkálkodásra falunkba. Ennek apropóján szólítottam meg őt.

Nem lenne egyszerűbb a helyiekre bízni a gondoskodást?

Salán biztosabb, ha én csinálom. De annak örülök, ha a helyiek megbecsülik, és szépen rendben tartják. Mások tulajdonai immár, én mégis magaménak érzem minden faragásomat. Sajnos olyan település is akad, ahol egyáltalán nem törődnek vele. Pedig olyan ez – hogy hasonlatot mondjak – mint egy méregdrága autó, amit kitennének a szabadba, hóba, esőbe és soha többé nem nyúlnának hozzá. Hogy nézne az ki 10 év múlva? Mocson azért döntöttem a beavatkozás mellett, mert valamikor feketére festették a kopjafát, és ez kevésbé illik hozzá, mint az eredeti állapot. Különösen közel áll hozzám ez a mű, mert ez volt az első köztéri alkotásom 1996-ban, és nagyon igyekeztem beleadni minden akkori tudásomat.

Ez az emlékoszlop a honfoglalás 1100 éves évfordulójára, a Millecentenáriumra készült. A kaput pedig az uniós csatlakozáskor avatták.

Ézért hívják tévesen Európa Kapunak, pedig én Hídverő Kapunak készítettem, jelképeivel a magyarság összetartozását kívántam kifejezni. Erre utalnak az oszlopokra faragott dunamocsi és süttöi címerek, amit a Szentkoronás ív köt

össze. Az emlékoszlop feketére festése nem különösebben zavart, de az igen, hogy egy másik faragott kaput nemrég közvetlenül elé helyeztek el. Elrontották az összképet, a mondani valót, a kis teret, és úgy áll a Hídverő Kapu előtt, mint mikor bevásárlásnál a sorban valaki elé betolakodnak.

Hangsúlyozom, nem a kapu ellen van kifogásom, tisztelem az alkotóját, Smídt Róbertet, hanem az elhelyezés volt melléfogás.

A templomkerti emlékoszlopot eredetileg Búcsra szántam, de a falu vezetése 1995-ben azt mondta, kösz nem kell, nekik nagyobb terveik vannak a Millecentenáriumra. Ez lett Bulcsú vezér lovas szobra. Id. Banai Tóth Pál, akkori moci polgármesterrel viszont megvalósult az együttműködés, és minden simán ment, egészen a Mečiar kormány önkor-

mányzatoknak írt figyelmeztető körleveléig. Akkoriban a magyar falvakban egymás után nőttek ki a földből a honfoglalás évfordulós emlékművei, amit a kormányzat megelégtelt. Engedély kötelessé tették az emlékműveket, vagyis előírták, hogy felsőbb beleegyezés nélkül senki nem állíthat

semmit. A búcsiak reakciója erre az volt, hogy inkább hozzáláncolják magukat a Bulcsú szoborhoz, de azt senki nem fogja elmozdítani. A moci önkormányzat ennél politikusabb volt. Éppen az eskető teremben végeztem az utolsó simításokat az oszlopon, mikor a szomszéd teremből áthallatszott a képviselők vitája. Úgy döntöttek, nem kell provokálni a hatalmat. Ekkor én egy hirtelen ötlettel rovásírással írtam fel rá a feliratot: „A magyar

honfoglalás emlékére”. Így, mivel kevesek számára volt megfejthető, már senkit sem zavart a felirat, és azóta sem kérdezte tőlem senki, mi van a kopjafára írva. Eredetileg a falu valamelyik közterére terveztük, de a rendelet miatt végül a református templomkertbe került.

Sokoldalúságod közismert, megítéléseid kapcsán pedig egy valami biztosan vitán felül áll: ahogy magyarságodat megéled és képviseled, az minden felvidéki számára követendő példát jelent.

Édesapám mondása volt: két dolog van, ami nekünk fontos, a tisztesség és a becsület. Ehhez próbálom én is magam tartani, tisztességben és becsületben élni, emberként és magyarként itt a Felvidéken. Ez utóbbival kapcsolatban mondok el egy történetet. Két lányom van, s amikor 1984-ben az első megszületett, az Emese nevet nem jegyezték be a kórházban a nővérek. A városi hivatalban alá kellett írni egy nyilatkozatot, hogy felelősségünk teljes tudatában vállaljuk, hogy lányunknak az Emese nevet adjuk. Szinte még világra sem jött a gyerek, máris egy megalázó procedura keretében kellett dönteni magyarságunk mellett. A következő kör, amikor óvodába, iskolába íratja a szülő, és arról kell dönteni, hogy magyarba vagy szlovákba. Úgy gondolom, hogy az ilyen döntéshelyzeteken keresztül válunk igazán magyarra. Ebben van a különbség köztünk, és a magyarországiak között. Nekünk számtalan alkalommal kell megvallani magyarságunkat, szinte naponta. Mikor például egy hivatalba, egy üzletbe, egy kórházba belépünk, milyen nyelven köszönünk és szólítunk meg valakit. Ezek azok a döntési pillanatok, mikor vagy megfutamodik valaki, vagy felvállalja magyarságát.

Én mindenkinek magyarul köszönök, és innentől kezdve három lehetőség van. Visszaköszön szlovákul, és szlovákul folytatjuk, de ezáltal találkozik egy magyar emberrel, aki tisztességes és jó példát mutat neki. Amennyiben magyar ember, látja, hogy nincs egyedül magyarként, és ebből erőt meríthet. Ha pedig ezt a szlovák ember rossz néven veszi, akkor legalább megtudja, hogy mi itt va-

gyunk. Itt vagyunk, és itt is leszünk. Hozzáteszem, hogy a kisebbségi létnek is vannak előnyei. Legfontosabbnak tartom, hogy megkeményíti, megacélozza az embert. Ráadásul

közelről ismerünk egy másik népet, értjük a beszédét, kultúráját, ennek köszönhetően tisztábban látjuk a magunk illetve a szlovákok értékeit vagy hibáit.

A felújított emlékoszlop.

Sidó Szilveszter másik dunamocsi munkája, a Hídverő Emlékmű.

FÁZIK?
MI SEGÍTÜNK!

KEMÉNYFA BRIKETT

KISZÁLLÍTÁSSAL

Gazdaságos • Kényelmes • Biztonságos

0905 237 949

www.briketypriamokvam.sk

Magella s.r.o., Moča 196

A SZÖVETKEZET ÚTJA A SZOCIALIZMUSBÓL A PIACI VILÁGBA

- Beszélgetés Kiss Sándorral, a szövetkezet egykori elnökével -

A földműves szövetkezet történetében az ötödik részhez érkeztünk. Ahogy az egyes részekben végigtekintünk, jól látszanak azok a korszakok, melyek mindegyike más jellemzőkkel bírt.

1948-tól úgy 1960-ig tartott az első korszak, amikor a kommunista hatalom erőszakosan felszámolta az önálló parasztgazdaságokat, s megteremtette a szocialista mezőgazdasági nagyüzemet. Ezzel együtt megtörte a parasztság gerincét, felszámolta függetlenségét.

A második korszak 1960-tól tartott 1976-ig, mikor az elnöki tisztet az 1952-es alapítástól betöltő Lajos József vezetésével konszolidálták a gazdálkodást, működőképes termelési rendszert alakítottak ki. Ebben a korszakban szoktak hozzá a dunamocsiak a szövetkezet létezéséhez, sőt elfogadták, bizonyos értelemben meg is szerették azt.

1976-tól 1990-ig tartott az egyesített szövetkezet időszaka, amikor Takács András elnök irányításával négy szomszédos falu közös szervezetben gazdálkodott.

Az 1990 és 1999 közötti időszakra a rendszerváltás nyomta rá a bélyegét, amikor a kommunizmus megszűnésével a kollektívizmus szelleme is sírba szállt, s a szövetkezetnek a modern kapitalizmus körülményei között kellett újra megtalálnia a helyét. Ezt az időszakot Kiss Sándor elnök neve fémjelzi, akinek segítségével most e korszak sajátosságait tekintjük át.

Sanyi bácsi egy 25 holdas parasztcsalád sarjaként látta meg a napvilágot, még a régi, háború előtti világban. De mire felcseperedett, ezt a világot gyökerestül kiirtották. Hogyan élte meg mindezt a Kiss család?

1939-ben születtem, így az ötvenes évekből már élnek bennem emlékek. Gyötrelmes időszak volt, mert a kis JRD megalakulása után, 1950 körül megindult az erőszakos szövetkezetesítés. Apámnak, és a hozzá hasonló parasztnak bár sokat kellett dolgozniuk a földjükön, de örültek a függetlenségnek, és hogy apránként mindig előbbre léphettek. Minden megváltozott, mikor a hozzá hasonlókat a nép ellenségének, kuláknak minősítették, és megkezdődött a szervezett hajsza ellenük. Minden eszközzel próbálták rákényszeríteni őket, hogy adják oda vagyoniukat, függetlenségüket, és lépjenek be a szövetkezetbe. Minden porcikájuk viszolygott ettől, de a hatalom nem válogatott a megtörés eszközeiben. Kitalálták a beadási kontingenst, amit teljesíthetetlen nagyságúra szabtak. Szüleimnek Madarra kellett kocsiznia ismerősökhöz tojásért, hogy az előírást teljesíteni tudják. Hiába volt anyadisznónk meg malacaink, de hizlalni, vágni nem tudtunk, mert mindent le kellett adni. Megtörtént az is, hogy mikor ballagtam az iskola felé, sajnálatból Bacsorék kezembe nyomtak egy marék töpörtyűt tízóraira.

Lelkileg teljesen tönkretették a gazdacsaládokat, akik szinte beleőrültek az állandó zaklatásokba, kipelengérezésekbe, ellenőrzésekbe, bántásokba. Családomban elviselhetetlen feszültség uralkodott. A csúcspont az volt, mikor megfélemlítésből összeszedtek 14 helyi parasztembert, és Párkányban két hétre lecsukták őket. „Fiam, köztörvényes bűnözőkkel voltam bezárva” – mondta megtörtén apám, mikor hazaengedték. Hamarosan aztán aláírták a belépést, és 1952-ben megalakult a szövetkezet. Apám lett

a zootechnikus, mert nagyon értett az állatokhoz. Hozzá fordultak a gazdák szaktanácsért, még a borjút is meg tudta fordítani elléskor a tehénben. Egyáltalán nem volt lelkes a megbízatáskor, de elfogadta, mert a többi szövetkezeti vezető is a parasztnak közül került ki.

Iskolái befejezése után nem

Mocson talált munkahelyet, de útja végül mégis a szövetkezetbe vezetett.

Húsz évig, 1981-ig dolgoztam a komáromi Agrostrojnál, ahol konstruktor, vagyis géptervező voltam. 1981-ben hazajöttem, és a radványi javítási részleg vezetője lettem, ahol kaptam két anyagbeszerzőt, két Aviával. Mindig is falusi gyerek voltam, örültem, hogy itthon tudtam elhelyezkedni. Soha nem is bántam meg ezt a döntést. Az Agrostrojos éveket jól tudtam hasznosítani Mocson, hiszen rengeteg kapcsolatot, ismeretséget szereztem a brünni traktorgyárban, a nemzetközi vásárok kiküldetésein és a számos egyéb szakmai tárgyalás során. Ahogy teltek az évek, egyre jobban ráláttam a szövetkezet ügyeire, majd 1985-ben – bár el akartam kerülni – alelnökké választottak, ráadásul személyzetist is csináltak belőlem. Jól működött a szövetkezet a nyolcvanas években, hozzáértő szakembergárda irányította. Problémák nem mutatkoztak, amilyen gépre például szükségünk volt, nyugodtan megvehettük.

A problémák 1989-ben kezdődtek.

Igen, mert amíg az ország népének örömet jelentett a diktatúra megszűnése, addig a szövetkezetnél a gondok, kihívások lavínáját indította el. A legfontosabb változás az volt, hogy egy csapásra elvágta a köldökzsinórt az állammal. 1989 novemberétől hirtelen teljesen magunkra let-

tünk utalva, eltűnt a párt és az állam vigyázó keze.

A falu ezidőtájt egy felbolydult méhkaszhoz hasonlított, mindenki szervezkedett és teljesen újat akart, ami a szövetkezetre is rányomta a bélyegét. Karácsony előtt a szövetkezeti irodánál hangos tüntetés zajlott, melyen az elnök azonnali távozását követelték. Miután ez megtörtént, a szövetkezet falunkénti szétválasztásának ügye került napirendre. Már az 1976-os egyesítésnek sem örültek a falvak, most pedig a mocsí közvélemény hevesen követelni kezdte az önállósodást. A szétválás óriási feszültséggel, veszekedésekkel ment végbe. Mindegyik falu tárgyaló delegációja állította, hogy ők a legjobbat, legértékesebbet hozták a szövetkezetbe, és most mind vinni akarták maguknak. Még az iroda szőnyegein, függönyein is összevesztek. Robbanásig fokozódott a hangulat. A szövetkezet vagyont pénzben, gépekben, felszerelésben fejezték ki, így hosszú tárgyalások, nehéz egyezkedések kellettek a szétváláshoz, melyen a falvak delegációi mellett jelen voltak a bank és a mezőgazdasági kutatóintézet képviselői is. A tárgyalásokat én készítettem elő és koordináltam, ekkor még nem elnöki pozícióban.

Milyen gondokkal kellett még szembenézni a szétválasztási procedúra mellett?

Rengeteg minden előjött. Nevesíteni kellett például a tagok vagyonrészét. A vagyonrész a szövetkezet alakulásakor kényszerűen bevitt élő és holt leltárt, a ledolgozott éveket és a bevitt földeket jelentette. A földek tulajdonjogát mindenkinek telekkönyvileg kellett bizonyítani, ami sok intézkedést, utánajarást igényelt. A tisztázatlan öröklési viszonyok miatt hagyatéki tárgyalások tömegét tartották, ami számos esetben lett családi perpatvarok, máig

tartó viszályok okozója.

A nevesítéssel párhuzamosan jöttek a kilépni szándékozók, vagyis akik a családjuk ősi birtokán újra önálló gazdálkodásba kívántak fogni. Törekvésük teljesen érthető volt, a szövetkezet szemszögéből viszont problémaként jelentkezett. A vagyon megcsappant egy ló- és egy tehénistállóval, műtrágya raktárral, traktorokkal, gépekkel, állatokkal. A gazdálkodásban azonban ez nem okozott fennakadást.

Vendégekkel a Tekerén-parti szőlőben, a nyolcvanas években. Kiss Sándor mellett a szintén szövetkezeti alkalmazott Bendík mérnök, jobb szélén Pinke Imre ekonómus.

Az állam gyámkodásának megszűnése, a szétválás, a vagyonrészek kiadása okozta romokon újra kellett kezdeni a szervezést, felállítani az új vezetést, számba venni a megmaradt vagyont, megteremteni az új költségvetést és munkaerő beosztást. Az 1990-es taggyűlés megválasztott el-

Lajos, a mechanizátor Orosz Jenő, majd ifj. Antal Mihály lett.

De a sok átalakulás, szervezési feladat közepette termelni is kellett, és rendszeres fizetést adni az embereknek. Ez csak abból volt lehetséges, amit közös erőből megtermeltünk. Maradt kb. 1000 hektárunk, és ehhez 141 alkalmazottunk. Ekkora birtokra ez irreálisan nagy alkalmazotti szám. Elbocsátani viszont senkit sem akartunk, ezért megkezdődött az intenzív gondolkodás a hogyan továbbról.

És mire jutottak?

Arra, hogy olyan ágazatokra kell a jövőben alapoznunk, melyekre megvannak a hagyományaink, lehetőségeink, képességeink és megfelelő bevételt hoznak. Ezt elsősorban két területben láttuk: a szőlészetben és a kertészkedésben. A munkaigényesség

is jellemző rájuk, így a tagokat elláthattuk munkával, hiszen ha az 1000 hektárunkon gabonát és hasonlókat termelünk, ahhoz elég lett volna 25 ember is. Lehetőségeinkhez mérten hozzáálltunk a szervezéshez, fejlesztéshez, és az állami dotációnak köszönhetően 1993-ban új telepítésbe fogtunk az előregedett szőlők helyébe.

Szövetkezeti dolgozók a nyolcvanas évek egyik ünnepi összejövetelén.

A leglátványosabb eredményt azonban úgy gondolom a kertészetben érték el.

Ez így van. A kertészetben a korábbi évekhez képest az jelentette a fő változást, hogy több növényfajtaival, nagyobb volumenben, szervezettebben, magasabb színvonalon igyekeztünk termesztetni. 1992-93 táján átlendültünk a rendszerváltás legnagyobb megpróbáltatásain, többé-kevésbé kilábalunk a

nőknek, alelnök először Szalai László, majd Hollósi Sándor lett, aki az agrónóm tisztét is betöltötte. A szőlészetet Szalai László, a kertészetet Fülöp Zoltán irányította, a zootechnikus Dávid

válságból és egy új korszak körvonalázódott. Mindezt egyetlen ember elbocsátása nélkül sikerült elérni.

A krumpli termőte-

ületét 50-60 hektárra növeltük. Az *Osivo Zvolennel* kötöttünk szerződést, akik felismerték, hogy nálunk korábban terem a krumpli, mint északon, így a piac ellátása érdekében a korai krumpli termesztésébe foghattunk. Mindenhová szállították tőlünk a korai termést, volt, hogy 8-10 kamion rakodott egyszerre. A zólyomiak megbízásából kísérleti parcellákat is kialakítottunk, ahol 42 krumplifajta fejlődését tanulmányozták. A krumpli annyit lendített rajtunk, hogy ebből tudtunk fizetést adni.

Mi volt még ezen kívül a kertészetben?

Sárgarépa, karalábé, karfiol, paradicsom, spárgatök, dinnye, hagyma, gyökér és fűszerpaprika. Bevezettük a bakhátművelést, melyhez korszerű gépeket vásároltunk. A határ olyan gyönyörű lett, hogy rajzolni sem lehetett volna szebbet. Még a minisztériumban is becsülték minket a munkánkért. Rendszeres kertészeti bemutatókat tartottunk, melyeken cseh, magyar, szlovák vendégek vettek részt. Tanulmányozták a termelést, a kultúrházban szakemberek adtak elő, végül pörköltös, boros megvendégléssel zárultak a bemutatók.

De ennyi munkához, ennyi zöldség megtermeléséhez dolgozó emberek kellettek, ami a dunamocsi tagság személyében rendelkezésre állt! A dolgozók kitétek magukért az összes ágazatban, de most mindenekelőtt a kertészet női brigádját emelném ki. A köznyelvben „Babák”-nak nevezték őket, s máig jó szívvel emlékszem vissza szorgalmukra, hozzáértésükre, odaadásukra.

De a szövetkezet nemcsak a kertészetből állt...

A gabona is jól jövedelmezett, például a különlegesnek számító durum búza. Az iglói malom vásárolta fel tőlünk. Az állattenyésztésben szintén előre kellett lépniünk minő-

ségben, mert modern fejő berendezés hiánya miatt nem tudtunk 1-es tejet termelni. Három millióból zárt rendszerű fejő berendezést vásároltunk, így a tej a tőgyből egyenesen a tartályba ment. Ezután első osztályú tejet adhattunk el. Mivel megmaradt az állattállomány, az állattenyésztő munkások megtarthatták munkájukat. Persze nem volt minden fenékig tejfől, mert például a komáromi vágóhid máig

1989-ben, ötvenedik születésnapján köszönti Takács András elnök.

nem fizetett ki egy 2,9 millió koronás tételet.

Ne hagyjuk említés nélkül az emlékezetes „radicsolit” sem!

Ami különben magyarul vörös cikóriát jelent. Egyszer csak jöttek az olaszok, már nem is emlékszem, hogy jutottak el hozzánk:

A Čadca melletti Oščadnicán található fogyatékos gyermekek otthonát a szövetkezet zöldséggel támogatta a kilencvenes években. A fotó az intézmény igazgatónőjével készült.

Zeno, Marzio és Alexandro. Verona mellől jöttek, s Magyarországon már volt érdekeltségük. Fantáziát láttunk ajánlatukban, így kialakítottuk az együttműködést, melynek értelmében ők hozták a palántát hazájukból, mi

a kertészetünkben felneveltük, majd kamionjaikkal elszállították. A radicsoli nálunk népszerű eledel, ami abból is látszott, hogy mikor megérkezett a kamionjuk, a sofőr kiszállt, vette a kis lábosát, s már főzte is belőle az ételt. Partnereink szimpatikus, korrekt üzletemberek voltak, virágzó olaszországi gazdasággal a hátuk mögött. Számítógépes rendszerrel irányították a palántanevelést, de például több ezer egyedes pulykatenyésztéssel is rendelkeztek. Az első évben szenzációs volt Mocson a termés, ami felülmúlta a várakozásokat. Belepasszolt a kertészkedő profilunkba, nyereséges volt, a piac is rendelkezésre állt, mégsem működött három évnél tovább. Hogy miért, nehezen lehet megmondani. Talán az idegenkedés volt a termelés megszűnésének legfőbb oka. Egyre többször hallottam, hogy minek ez Mocsra, idegen tőlünk, mit keres itt ez a radicsoli, ami még ételnek is vacak. Még én is megkaptam a magamét, hogy nekem micso-

da hasznom van az olasz kapcsolatból. Pedig az igazság az, hogy egyetlen egyszer kaptam tőlük valamit: látogatásukkor egy olasz bolti süteményt. Az olaszok látták a nehézségeket, s végül ők mondták megértően: látják, hogy gond van, nincs meg az igazi akarat és támogatás, inkább hagyjuk abba az egészet. Na, ekkor viszont tényleg jött tőlük egy kecssegetető üzleti ajánlat! Azt mondták, bérelnék a környéken 600 hektárt radicsoli termesztésre, legyen én ennek a gazdaságnak a vezetője, vagyis az itteni „helytartójuk”. Azt válaszoltam, hogy a szövetkezet elnöke vagyok, itt van feladatom, bíznak bennem az emberek, nem tehetem meg, hogy fogom magam és a saját hasznoméért odébb álljak. Ha akkor a jövőbe láttam volna...!

Pedig már csak néhány év volt hátra a nyugdíjig.

1999-ben, hatvan évesen vonultam nyugdíjba. Örömmel töltött el, hogy a nehéz évek nem vezettek a szövetkezet megszűnéséhez, az embereknek megmaradt nemcsak a munkája, megélhetése, de a vagyónrésze is hiánytalanul.

TANULJUK MEG HASZNÁLNI A DUNA-PARTOT

A jó szándék többnyire megvan a Dunára látogatókban. A többség nem akar szemetelni, hiszen nem szemétkupacok között szeretne horgászni, napozni, sátorozni, sütogetni. Talán egyre kevesebb van abból az embertípusból, aki amerre áll, arra dobja a zacskót, cigis dobozt, műanyag palackot, vagy aki az otthon felhalmozódott szeméttől az erdőszélen, Dunán, árokparton szabadul meg.

Pedig nincs túl messze az az idő, amikor még a Dunamocs és Radvány közötti víkendház tulajdonosok is teljes lelki nyugalommal a telek végi Duna-partra hordták a szemétiüket, azzal a megfontolással, hogy a víz majd úgyis elviszi.

Fejlődni azért még bőven van hová, mert például a karvai út melletti lejárók környékén továbbra is ott virítanak a szeméthalmok, Bažant dobozokkal, Ballantines üvegekkel, Cappy és más üdítők műanyagjaival, Repelelnttel, műanyag tányérokkaal és egyéb hasonlókkaal tarkítva.

A legérdekesebb az, hogy ezek a kupacok többnyire **nem a gátlástalan szemetelők nyomán maradtak ott**. Akik felelősek érte, azok eredetileg egyáltalán nem akartak szemetelni. Akkor hogy is van ez? A magyarázat az, hogy az utóbbi időben jellemzővé vált, hogy a kirándulók, horgászok a **szemétiüket fóliazsákokba gyűjtik**. Ez nagyon helyes, így kell tenni, de a folytatásba már gyakran

hiba csúszik. **Ahelyett ugyanis, hogy a bekötött zsákokat hazavinnék, néhány méterrel feljebb viszik a parttól, és ott leteszik**. Azzal a megnyugtató tudattal térnek haza, hogy szemétiüket természetbarát módjára összegyűjtötték, elhelyezték. Feltételezik, hogy a kitett zacskókat majd valaki elszállítja.

De ki? Az ilyen típusú szeméti gyűjtés ugyanis nem szerepel sem az önkormányzatok, sem más szervezetek rendszeres feladatkörében, programjában. Úgyhogy mire valaki önszorgalomból a kihelyezett zsákokat mégis elvinné, **addig hetek, hónapok telnek el, ami alatt megteszik magukét a rókák és kóbor kutyák**. Nem okoz nekik gondot szétrágni a zacskót élelem után kutatva, s már terül is szét a természetben a szemét, melynek egy hirtelen megérkező magas vízálás, **áradás** is a segítségére siet. És ezzel ugyanoda lyukadunk ki, mintha a kiránduló rögtön a bokrokba dobta volna zacskóit, sörös dobozait.

A folyamat egyszerű, éppen ezért egy kis odafigyeléssel nagyon könnyű lenne megakadályozni. Nem kellene mást tenni, mint **hazavinni** a megtelt zacskókat, s ott a megfelelő helyre, a kukába dobni.

Ha ez így lenne, akkor nem azzal a látvánnyal szembesülnének a Dunára látogatók, ami ezeken a fotókon látható.

Dunamocsi retró - emlékképek a közelmúltunkból

SIMON-JÚDAI PILLANATKÉPEK

Zajos Béla és Mázsár János,
családjuk tagjaival.

Zajos József családja a Simon-Júdán.

Szalai András, Szalai Andrásné
és Antal Mihály.

Kuczman József
családjával
a Simon-Júdán.

1951-ben született fiúk a legújabb divat szerint öltözve: Mogyorósi Kálmán, Szalai István, Tóth Zoltán, Hollósi Sándor.

Háznál, a régi szokás szerint tartott temetés. A koporsót a temetési menet vitte a temetőbe.

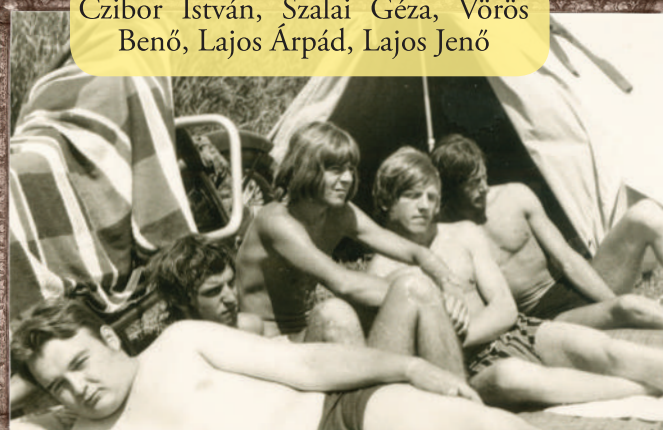
Május 1-je Bátorkeszin. Szalai János, A. Szalai József, Beck László, Boros Béla, Kovács Béla, Szalai Gyula, Fülöp Zsigmond, Takács András, Asbóth József, Lajos József, Lajos Árpád, Hollósi Gyula, Gál József.

Dunamocsiak a bátorkeszi május 1-jén.

Galambász gyerekek
Boros Zoltán társasá-
gában 1971-ben: Ta-
kács János, id. Boros
Zoltán, Szalai László,
Bábi Zoltán, Lajos Fe-
renc, Lajos Gábor, ifj.
Boros Zoltán,
Csontos Lajos, Bogár
Róbert.

Czibor István, Szalai Géza, Vörös
Benő, Lajos Árpád, Lajos Jenő

Fülöp Zsigmond 1972 és 1974 között
a *Strojár Hurbanovo* csapatában volt
súlyemelő. Lajos Benő edző irányítá-
sával 1974-ben ifjúsági szlovák bajnoki
címet szerzett nehézsúlyban, s a cseh-
szlovák ranglista harmadik helyén állt.

Zámbó József és felesége
1937-ben vándorolt ki Ar-
gentínába, Buenos Airesbe.
A képen fiuk, ifj. Zámbó
József látható, amint a nagy-
mamát, Kuczman Sándornét
fogadja az argentin repülőtér-
en, 1963-ban. A nagyma-
ma kezében a demizson bor,
amit Dunamocsról
vitt magával.

